

ความเข้าใจรัฐธรรมนูญของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

THE UNDERSTANDING OF THE CONSTITUTION OF STUDENTS OF KANCHANABURI RAJABHAT UNIVERSITY

สมชาย เจริญกิจ

อาจารย์ประจำสาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

SOMCHAI CHAROENKIT

Lecturer of law Program, Kanchanaburi Rajabhat University.

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องความเข้าใจรัฐธรรมนูญของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรีมีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษารัฐธรรมนูญของประเทศไทยตั้งแต่ฉบับที่ 1 ถึงฉบับปัจจุบัน (2) ศึกษาความเข้าใจรัฐธรรมนูญของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี (3) เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาให้นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรีเข้าใจรัฐธรรมนูญได้มากขึ้น

การวิจัยครั้งนี้ใช้เทคนิคการวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษากลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 291 ราย คิดเป็นร้อยละ 100 หลังจากนั้นตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของแบบสอบถาม แล้วมาวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

ผลการศึกษาพบว่า ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการทั่วไปของรัฐธรรมนูญของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่มีความเข้าใจ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.91$) ประเด็นที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเข้าใจมากที่สุด คือ รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศเพราะเป็นกฎหมายจัดตั้งองค์กรนิติบัญญัติ บริหาร และตุลาการ ซึ่งเป็นองค์กรที่ใช้อำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$) ส่วนประเด็นที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเข้าใจต่ำที่สุด คือ กฎหมายใดที่ขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญไม่สามารถใช้บังคับได้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.69$) ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหา ซึ่งเป็นสาระสำคัญของรัฐธรรมนูญของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่มีความเข้าใจ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$) ประเด็นที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเข้าใจมากที่สุด คือ รัฐธรรมนูญได้บัญญัติหน้าที่ของประชาชนในฐานะที่เป็นพลเมืองของประเทศไว้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.95$) ส่วนประเด็นที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเข้าใจต่ำที่สุด คือ องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญคือองค์กรที่ใช้อำนาจตามรัฐธรรมนูญไม่อยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของรัฐบาลซึ่งเป็นฝ่ายบริหารอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.77$) ความเข้าใจเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่มีความเข้าใจ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.83$) ประเด็นที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเข้าใจมากที่สุด คือ รัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทยได้บัญญัติให้ประเทศไทยปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$) ส่วนประเด็นที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเข้าใจต่ำที่สุด คือ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ได้บัญญัติให้สมาชิกวุฒิสภามาจากการเลือกตั้ง และการสรรหาและรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ได้ผ่านความเห็นชอบจากประชาชนโดยการทำประชามติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.71$) ความเข้าใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในฐานะประชาชน/พลเมืองของประเทศของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่มีความเข้าใจ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$) ประเด็นที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเข้าใจมากที่สุดคือ ในฐานะพลเมือง/ประชาชนของประเทศต้องไปทำหน้าที่ออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.99$) ส่วนประเด็นที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเข้าใจต่ำที่สุด คือ ในฐานะพลเมือง/ประชาชนของประเทศสามารถใช้สิทธิ เสรีภาพ ตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ได้ โดยที่ไม่ละเมิดสิทธิเสรีภาพของผู้อื่นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.74$)

คำสำคัญ : ความเข้าใจ รัฐธรรมนูญ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

Abstract

The study on understanding of the Constitution of students of Kanchanaburi Rajabhat University aimed : (1) to study the constitution of Thailand of the first to the present Volume . (2) to study the understanding of the Constitution of students of Kanchanaburi Rajabhat University. (3) to develop guidelines for students of Kanchanaburi Rajabhat University to understand the constitution more.

The quantitative research techniques was conducted by using a questionnaire. A study sample consisted of 291 subjects, representing 100 percent .The data were analyzed by a computer using statistical software.

The study found that the understanding of the general principles of the Constitution of the respondents was at a high level, ($\bar{X} = 3.91$). The aspect that respondents understood most : the Constitution is the highest law in the country because it establishes the legislative organization, management organization and judiciary organization, all of which use the most power to rule the country at a high level, ($\bar{X} = 4.05$). The aspect that the respondents had the lowest understanding : any law which contradicts the Constitution is not applicable at a high level, ($\bar{X} = 3.69$). The understanding of the content, which is the essence of the Constitution of the respondents found that the most of understanding at a high level, ($\bar{X} = 3.86$). The aspect that respondents understood most is the Constitution stipulates the duty of the public as citizens of the country at a high level, ($\bar{X} = 3.95$). The aspect that respondents had the lowest understanding : the independent, constitutional organizations using the power under the Constitution is not under the command of the government at a high level, ($\bar{X} = 3.77$). The understanding of the Constitution of the Kingdom of Thailand of respondents found at a high level, ($\bar{X} = 3.83$). The aspect that respondents understood most : the Constitution of Thailand stipulates that Thailand is the Country of democratic system with the King as Head of State at a high level, ($\bar{X} = 4.01$). The aspect that respondents had a lowest understanding : the Constitution of the Kingdom of Thailand BE 2550 stipulates that senators have been elected and recruited, and the constitution of the Kingdom of Thailand BE 2550 has been approved from the people by referendum at a high level, ($\bar{X} = 3.71$).The understanding about participation as people or citizens of respondents found at a high level ($\bar{X} = 3.87$). The aspect that respondents understood most : as people or citizens of the country to serve as voting members of Parliament and senators at a high level, ($\bar{X} = 3.99$). The aspect that the respondents had the lowest understanding : as people or citizens of the country, they can use the rights and freedoms under the Constitution without infringing the rights and freedoms of others at a high level ($\bar{X} = 3.74$).

Keyword : Understanding, Constitution, Students of Kanchanaburi Rajabhat University

บทนำ

รัฐธรรมนูญถือว่าเป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศ นับตั้งแต่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ มาเป็นระบอบประชาธิปไตย ใน พ.ศ.

2475 จนถึงปัจจุบัน ประเทศไทยมีรัฐธรรมนูญใช้ปกครองประเทศมาแล้วทั้งหมด 19 ฉบับ และปัจจุบันสภานิติบัญญัติแห่งชาติก็กำลังยกร่างรัฐธรรมนูญฉบับที่ 20 ซึ่งจะใช้เวลา ยกร่างประมาณ 1 ปี ขณะที่มีการยกร่างก็จะมีตัวแทน

ประชาชนหลายภาคส่วนเป็นตัวแทนเข้าไปเป็นคณะกรรมการ ยกร่างเพื่อให้ได้รัฐธรรมนูญที่เหมาะสมกับประเทศไทยมากที่สุด และเมื่อมีการยกร่างเสร็จเรียบร้อยแล้วจะมีการให้ประชาชนได้ลงประชามติว่าจะรับหรือไม่รับรัฐธรรมนูญนี้ใช้ปกครองประเทศ เหมือนอย่างรัฐธรรมนูญพุทธศักราช 2550 ที่ให้ประชาชนได้ลงประชามติก่อนที่จะประกาศใช้

ความหมายของคำว่า “รัฐธรรมนูญ” (Constitution)

รัฐธรรมนูญ (Constitution) หมายถึง กฎหมายสูงสุดที่ใช้ในการปกครองประเทศ โดยกำหนดรูปแบบระเบียบ โครงสร้าง ตลอดจนแนวทางในการปกครองประเทศ รวมไปถึงการอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจรัฐกับการปฏิบัติตนของประชาชน อย่างเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อให้ประชาชนอยู่ในรัฐอย่างร่มเย็นเป็นสุข โดยการจัดสรรอำนาจต่างๆ บนพื้นฐานของความชอบธรรมมีรูปแบบการปกครอง โดยให้ความยุติธรรมเสมอหน้ากัน เท่าเทียมกัน มีหลักประกันความเป็นพลเมืองแห่งรัฐ

การได้มาซึ่งรัฐธรรมนูญ

การได้มาของรัฐธรรมนูญ จากการศึกษาลักษณะทางประวัติศาสตร์ เราอาจจะพอสรุปได้ว่ารัฐธรรมนูญได้มาจากวิธีการ 4 วิธี คือ

1. การได้มาโดยกษัตริย์ประทานให้ (Grant) รัฐหรือประเทศส่วนใหญ่ในทวีปเอเชียและในทวีปยุโรปตามประวัติศาสตร์มักจะมีรูปแบบการปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์โดยมีสถาบัน พระมหากษัตริย์อยู่เหนือกฎหมาย พระมหากษัตริย์ทรงมีอำนาจอย่างไม่มีขอบเขตเป็นเจ้าของชีวิตเป็นเจ้าของแผ่นดิน เป็นเจ้าของทุกสิ่งทุกอย่างในรัฐ ต่อมาพระมหากษัตริย์อาจมีความคิดว่าถึงเวลาที่ควรจะมีการกำหนดอำนาจของพระองค์ และวิธีการใช้อำนาจให้เป็นที่แน่นอน หรือพระมหากษัตริย์เห็นว่าอาจจะมีการอื่นอันจะนำมาซึ่งความก้าวหน้าของประเทศชาติ เช่น พระเจ้าจักรพรรดิมีสสุฮิโตะ (Mutsuhito) ราชวงศ์เมจิ พระองค์ท่านก็ทรงพระราชทานรัฐธรรมนูญฉบับเมจิ (Meiji Constitution) ให้แก่ประชาชนชาวญี่ปุ่นในปี พ.ศ. 2432 ทั้งนี้เพื่อความเจริญก้าวหน้าของประเทศญี่ปุ่น

พระมหากษัตริย์บางประเทศทรงกำหนดพระราชอำนาจเนื่องจากการถูกบังคับ หรือกระทำเพื่อเป็นการ

ต่อรองกับเหล่าคณะขุนนางและกลุ่มพลังประชาชนที่มีอำนาจในช่วงนั้น เช่น พระเจ้าจอห์นแห่งประเทศอังกฤษ ทรงพระราชทานมหากฎบัตรแมกนา คาร์ตา เป็นต้น แต่อย่างไรก็ดีในเรื่องรัฐธรรมนูญซึ่งถือกำเนิดจากการที่พระมหากษัตริย์ทรงพระราชทานทำให้มีลักษณะเด่น คือ พระมหากษัตริย์ทรงยินยอม โดยจะใช้อำนาจตามวิธีการที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญหรือผ่านองค์กรที่กำหนดไว้ รัฐธรรมนูญนี้อาจแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้ตามประสงค์ของพระมหากษัตริย์ แต่ในบางกรณีพระมหากษัตริย์จะเปลี่ยนแปลงแก้ไขรัฐธรรมนูญในบางระบอบการปกครอง ไม่ได้นอกจากจะได้รับคำยินยอมจากประชาชนก่อน เป็นต้น

2. การได้มาโดยการเปลี่ยนแปลงอย่างค่อยเป็นค่อยไป (Gradual Evolution) หรือเราจะเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า การวิวัฒนาการของรัฐธรรมนูญก็ไม่ผิดนัก จากศัพท์ภาษาอังกฤษคำว่า Evolution นั้นแปลว่า การวิวัฒนาการ ซึ่งค่อย ๆ เปลี่ยนแปลงไปอย่างช้าๆ เชื่อว่าการวิวัฒนาการนี้ผิดกับการปฏิวัติ (Revolution) เพราะการปฏิวัตินั้นเป็นการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วและมักมีการใช้กำลังบังคับด้วย แต่สำหรับเรื่องการเปลี่ยนแปลงอย่างค่อยเป็นค่อยไปของรัฐธรรมนูญนั้นต่างกับการปฏิวัติ ตัวอย่างที่ดีที่สุดในเรื่องการเปลี่ยนแปลงแบบค่อยเป็นค่อยไปได้แก่ รัฐธรรมนูญของประเทศอังกฤษซึ่งเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงทีละเล็กละน้อย โดยเริ่มมาจากการปกครองระบอบกษัตริย์หรือระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ ต่อมาอำนาจของพระมหากษัตริย์ถูกเปลี่ยนมือจาก สถาบันพระมหากษัตริย์ไปยังกลุ่มผู้แทนของประชาชน หรือของคนกลุ่มหนึ่งที่ประชาชนต้องการทีละเล็กละน้อยค่อยเป็นค่อยไป โดยเริ่มจากบทบัญญัติแมกนา คาร์ตา (Magna Carta) หรือมหากฎบัตรซึ่งบรรดาเจ้าขุนมูลนายในสังคมในประเทศอังกฤษร่วมมือกันเป็นทำนองบังคับให้พระเจ้าจอห์น ทรงยอมรับสิทธิบางประการของกลุ่มขุนนางและประชาชนส่วนใหญ่ และในปี พ.ศ. 1758 นี้เองที่ประชาชนชาวอังกฤษถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นแห่งรัฐธรรมนูญของตน ถึงแม้ว่าสิทธิต่างๆ ที่บัญญัติไว้ในกฎบัตรแมกนา คาร์ตา นั้น เป็นไปเพื่อประโยชน์ของเหล่าขุนนางแทบทั้งหมดก็ตาม แต่ก็ยังมีบทบัญญัติบางประการที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชนโดยส่วนรวม เพราะประชาชนสามารถอ้างถึงสิทธิทางการเมืองต่างๆ ไป และที่สำคัญที่สุดก็คือ มีบทบัญญัติที่กล่าวถึงสิทธิของเสรีชน (Free man) ซึ่งผู้

ที่ไม่ใช่ทาสนั้นจะถูกจับกุม จองจำ ธิปไตยสัน ประหารชีวิต หรือประจานตามอำเภอใจของพระมหากษัตริย์ไม่ได้ แต่ต้องมีการพิจารณากันตามกฎบัตรแมกนา คาร์ตาและกฎหมายแมกนา คาร์ตา นี้เองที่เป็นเหตุให้ฝ่ายนิติบัญญัติมีส่วนสำคัญในการควบคุมในเรื่องการคลังของรัฐซึ่งเป็นกฎเกณฑ์สำคัญในการเปลี่ยนแปลงการปกครองระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นการปกครองระบอบประชาธิปไตย

สำหรับในกรณีของประเทศไทยเราอาจพิจารณาได้ว่ารัฐธรรมนูญของประเทศไทยภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 นั้น เป็นผลมาจากความตกลงยินยอมร่วมกันระหว่างสถาบันพระมหากษัตริย์กับคณะราษฎร ซึ่งมีลักษณะการประนีประนอมมากกว่า

3. การได้มาโดยการปฏิวัติ (Revolution) หรือโดยการรัฐประหาร (Coup D' Etat) ก่อนอื่นต้องอธิบายศัพท์ 2 คำนี้ให้เข้าใจก่อน คำว่า “การปฏิวัติ” หมายถึงการเปลี่ยนแปลงอย่างขนานใหญ่ อย่างรวดเร็วแทบจะเรียกได้ว่าจากหน้ามือเป็นหลังมือ การปฏิวัติเป็นการล้มล้างรัฐบาลโดยใช้กำลังอำนาจบังคับและประชาชนเป็นผู้ทำ การปฏิวัติโดยส่วนรวม เช่น การปฏิวัติครั้งใหญ่ของประเทศฝรั่งเศสเมื่อปี พ.ศ. 2332 และการปฏิวัติในประเทศรัสเซีย เมื่อปี พ.ศ. 2463 เป็นตัวอย่างการปฏิวัติที่เปลี่ยนแปลงการเมืองการปกครองโดยประชาชน โดยเปลี่ยนจากระบบพระมหากษัตริย์ไปสู่ระบบอื่นทันทีและมีการเสียเลือดเนื้อและชีวิตของกลุ่มคนเป็นจำนวนมาก สำหรับการทำให้ “รัฐประหาร” คือ การยึดอำนาจของกลุ่มบุคคลซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วมาจากกลุ่มทหารมีจุดมุ่งหมายกระทำเพื่อล้มล้างอำนาจของรัฐบาลและพุ่งเป้าไปยังตัวบุคคลภายในรัฐบาลเท่านั้น การเปลี่ยนแปลงการปกครองของประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2475 ก็อาจอนุมานได้ว่ามาจากการได้มาของรัฐธรรมนูญได้มาจากการปฏิวัติ เพราะเป็นการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยกำหนดให้พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขของประเทศและอยู่ภายใต้กฎหมายรัฐธรรมนูญ แต่วิธีการเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นไปในรูปของการใช้รัฐประหารมากกว่า กล่าวคือ มีกลุ่มบุคคลคณะหนึ่งเรียกตัวเองว่าคณะราษฎร ได้ทำการเข้ายึดอำนาจจากพระมหากษัตริย์ แล้วอันเชิญพระองค์ท่านอยู่ภายใต้กฎหมายรัฐธรรมนูญ “เมื่อวันศุกร์ที่ 24 มิถุนายน 2475 ข้าราชการทหารและพลเรือนระดับ

กลาง จำนวน 102 นาย ในนามของคณะราษฎรได้ยึดอำนาจจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 7 แห่งราชวงศ์จักรี โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะให้ประเทศสยามมีรัฐธรรมนูญการปกครองแผ่นดิน” (ชาวยุติธรรม เกษตรศิริ, 2543, หน้า1) อย่างไรก็ตามพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์ทรงคิดจะพระราชทานรัฐธรรมนูญให้แก่ปวงชนชาวไทยอยู่แล้ว แต่มีคณะอภิรัฐมนตรีได้ทัดทานไว้โดยอธิบายเหตุผลว่า ประเทศไทยยังไม่พร้อมที่เปลี่ยนแปลงดังนั้นเมื่อคณะราษฎรขอให้ พระมหากษัตริย์ทรงพระราชทานรัฐธรรมนูญ พระองค์จึงพระราชทานรัฐธรรมนูญให้แก่ปวงชนชาวไทย

ส่วนรัฐธรรมนูญที่ได้มาจากการทำรัฐประหาร ตัวอย่างที่เห็นชัดเจน ได้แก่ รัฐธรรมนูญ ฉบับที่ 7 ประกาศใช้เมื่อวันที่ 24 มกราคม 2502 ซึ่งเป็นผลมาจากการทำรัฐประหารของกลุ่มนายทหาร คือจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ เมื่อวันที่ 20 ตุลาคม 2501

4. การได้มาโดยการยกร่าง (Deliberate Creation) รัฐธรรมนูญที่กำหนดจากการยกร่างนี้ ส่วนมากมักเกิดขึ้นหลังจากที่มีรัฐบาลใหม่เกิดขึ้น หรือหลังจากที่รัฐใดรัฐหนึ่งได้รับเอกราชหลุดพ้นจากสภาพการเป็นรัฐอาณานิคมของรัฐใหญ่ๆ เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกาได้รับอิสรภาพ และเป็นเอกราชจากการปกครองของจักรวรรดิบริติช (ประเทศอังกฤษ) ในปี พ.ศ. 2219 ซึ่งต่อมาในปี พ.ศ. 2230 ประเทศสหรัฐอเมริกาก็ได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญขึ้นเอง รัฐธรรมนูญของประเทศสหรัฐอเมริกาจึงจัดเป็นรัฐธรรมนูญที่ได้จากการยกร่าง นอกจากนี้ก็มีประเทศอินเดียเมื่อได้รับเอกราชก็ประกาศใช้รัฐธรรมนูญเช่นเดียวกัน ประเทศพม่า ประเทศมาเลเซีย และประเทศต่างๆ ในทวีปแอฟริกา ก็มีการจัดทำรัฐธรรมนูญ โดยการยกร่างและรัฐธรรมนูญโดยการยกร่างยังเกิดขึ้นจากการเกิดรัฐใหม่ หรือรัฐที่แยกตัวในทวีปยุโรปอีกมากมาย

ประเภทของรัฐธรรมนูญ

รัฐธรรมนูญแบ่งเป็น 2 ประเภท (ประจักษ์ พันธุ์ชูเพชร, 2543, หน้า 158 – 259) ดังนี้

1. รัฐธรรมนูญจารีตประเพณีหรือรัฐธรรมนูญที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร (Unwritten Constitution) ได้แก่ รัฐธรรมนูญที่ไม่มีการเขียนไว้เป็นลายลักษณ์อักษรที่ชัดเจน

รัฐธรรมนูญประเภทนี้เกิดก่อนรัฐธรรมนูญที่เป็นลายลักษณ์อักษรมีในประเทศอังกฤษเป็นประเทศแม่แบบ หรือแม่บท แต่ในความเป็นจริงแล้วรัฐธรรมนูญของประเทศอังกฤษก็ใช้ว่าจะเป็นรัฐธรรมนูญจารีตประเพณีเพียงอย่างเดียวไม่ เพราะหากพิจารณาถึงที่มาของรัฐธรรมนูญแล้วจะพบว่ารัฐธรรมนูญของประเทศอังกฤษ

ข้อดีของรัฐธรรมนูญประเภทไม่เป็นลายลักษณ์อักษรก็คือ ความสามารถในการปรับเปลี่ยนเพื่อให้สอดคล้อง และทันการณ์กับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไป แต่ก็มีข้อเสีย ในกรณีที่หากมีผู้ปกครองกลุ่มใดตรากฎหมายใหม่เพื่อลบล้างกฎหมายเดิมก็จะมีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงรัฐธรรมนูญเดิมไปโดยทันที แต่เหตุการณ์ดังกล่าวไม่เกิดในประเทศอังกฤษ ทั้งนี้เพราะว่าพลเมืองประเทศอังกฤษมีวัฒนธรรมที่ยึดถือ ขนบธรรมเนียมประเพณีโดยเคร่งครัด

2. รัฐธรรมนูญที่เป็นลายลักษณ์อักษร (Written Constitution) ได้แก่ รัฐธรรมนูญที่เขียนไว้เป็นลายลักษณ์อักษรที่เขียนไว้ชัดเจน เกิดครั้งแรกในประเทศสหรัฐอเมริกา โดยในปี พ.ศ. 2330 อาณานิคมของประเทศอังกฤษทั้ง 13 รัฐได้รวมตัวจัดตั้งเป็นสมาพันธ์รัฐ เพื่อเรียกร้องเอกราชและมีการประกาศใช้ บทบัญญัติแห่งสมาพันธ์ (Articles of the Confederation) เป็นกฎหมายสูงสุด เมื่อได้รับเอกราช ทั้ง 13 รัฐ ได้เปลี่ยนแปลงรูปแบบรัฐเป็นสหพันธรัฐ นั่นคือ ประเทศสหรัฐอเมริกาพร้อมกับการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ (Constitution of United of America) ซึ่งถือว่าเป็น รัฐธรรมนูญฉบับแรกและในปัจจุบันประเทศต่างๆ โดยส่วนใหญ่ก็จะใช้รัฐธรรมนูญที่เป็นลายลักษณ์อักษร เพราะความ แน่ชัดในบทบัญญัติและความสามารถสืบค้นอ้างอิงได้ อันเนื่องมาจากการเขียนที่ชัดเจน

ความสำคัญของรัฐธรรมนูญ

ความสำคัญของรัฐธรรมนูญที่สามารถเห็นได้ชัดเจน ดังนี้

1. เพื่อแสดงแหล่งที่มาของอำนาจอธิปไตยและการใช้อำนาจอธิปไตย ซึ่งถือว่ามีความสำคัญยิ่งต่อประเทศที่เกิดขึ้นใหม่ เพราะการได้เป็นประเทศเอกราชจะมีความสมบูรณ์ ก็ต่อเมื่อรัฐได้รับอำนาจอธิปไตยทางการเมืองด้วยการแสดง ถึงที่มาของอำนาจอธิปไตยและการใช้อำนาจอธิปไตยเป็น สิ่งที่รัฐธรรมนูญต้องบัญญัติไว้ให้ชัดเจนเพื่อแสดง ความเกี่ยว

พันระหว่างรัฐกับประชาชน และขอบเขตของสิทธิหน้าที่ ของแต่ละฝ่าย

2. เพื่อแสดงฐานะของรัฐในการดำเนินความสัมพันธ์ ระหว่างประเทศ (Standing International) เพราะการมี รัฐธรรมนูญของตนเองเป็นการแสดงถึงความเป็นเอกราช ของรัฐนั้นอันพึงได้รับการยอมรับจากรัฐอื่นซึ่งถือเป็นเรื่อง สำคัญมากในเวทีการเมืองโลกเพราะการได้รับรองจากรัฐอื่น เป็นเครื่องแสดงถึงสิทธิ อำนาจ และความชอบธรรม ในการ ดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในฐานะนิติบุคคลตามกฎหมายระหว่างประเทศ

3. เพื่อเป็นสัญลักษณ์แสดงถึงพัฒนาการทางการเมืองของ รัฐหรือประเทศอันเป็นสิ่งสำคัญยิ่งสำหรับรัฐ ที่มีการเปลี่ยนแปลงจากระบบการปกครองแบบระบอบ สมบูรณาญาสิทธิราชย์ สู่การปกครองระบอบประชาธิปไตย หรือเผด็จการ เพราะการสร้างรัฐธรรมนูญเป็นกติกากลาง ในการปกครองประเทศ เป็นการแสดงถึงความก้าวพ้นจากรูปแบบการปกครองแบบเดิม จึงอาจกล่าวได้ว่ารัฐธรรมนูญเป็น สัญลักษณ์หนึ่งของการพัฒนาทางการเมืองของรัฐหรือ ของประเทศไปสู่ความทันสมัย

สาระสำคัญของบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ

รัฐธรรมนูญที่มีลักษณะเป็นลายลักษณ์อักษร และ ยึดหลักการประชาธิปไตย ควรมีสาระสำคัญของรัฐธรรมนูญ และข้อพิจารณา ดังต่อไปนี้

1. เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ หมายถึง รัฐธรรมนูญ ต้องมีข้อความที่เกี่ยวข้องกับเหตุผลหรือเจตจำนงในการ ประกาศใช้รัฐธรรมนูญ ทั้งนี้รวมถึงอุดมการณ์แห่งชาติ หรือแนวนโยบายของรัฐและการประกาศใช้รัฐธรรมนูญของ รัฐนั้นๆ

2. โครงสร้างของรัฐบาล หมายถึง รัฐธรรมนูญ จะกำหนดให้เห็นถึงรูปของรัฐ กลไกการใช้อำนาจของรัฐ เช่น ในการกำหนดรูปของรัฐ ตัวอย่างในรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา “1 ประเทศไทย เป็นราชอาณาจักรอันหนึ่งอันเดียว จะแบ่งแยกไม่ได้” (ส่วนงานราชกิจจานุเบกษา, 2550, หน้า 2) จากมาตรานี้แสดงให้เห็นชัดเจนว่า ประเทศไทยมีรูปรัฐ แบบรัฐเดี่ยว คือ มีรัฐ ระบบเดียวมีรัฐบาลที่ทำหน้าที่บริหารประเทศเพียงรัฐบาล เดียว และในมาตรา 2 รัฐธรรมนูญยังได้กำหนด ระบอบการ

ปกครองและระบบรัฐบาล ดังนี้ “มาตรา 2 ประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข” จากมาตรา 2 แสดงให้เห็นชัดเจนว่า ประเทศไทยมีรูปแบบการปกครองแบบประชาธิปไตยทั้งประชาชนและพระมหากษัตริย์เป็นเจ้าของอำนาจสูงสุด อย่างไรก็ตามในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขของประเทศการจะจัดความสัมพันธ์ของฝ่ายนิติบัญญัติฝ่ายบริหารและฝ่ายตุลาการให้ความสัมพันธ์แบบชิดสนิทแนบแน่นหรือห่างเหินกันอย่างไรเราเรียกว่า “ระบบรัฐบาล” สำหรับระบบรัฐบาลที่รัฐธรรมนูญฉบับนี้ตั้งขึ้นนั้นเป็นระบบรัฐบาลที่เราเรียกว่า “ระบบรัฐบาลแบบรัฐสภา” หรือรัฐบาลที่เราเรียกในภาษาอังกฤษ “Parliamentary System” (วารสารคดี อารมณเณ, 2542, หน้า 56)

3. การแบ่งแยกอำนาจ รัฐธรรมนูญต้องกำหนดหลักการแบ่งแยกอำนาจไว้อย่างชัดเจนและอธิบายความสัมพันธ์แห่งอำนาจ เช่น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 (ส่วนงานราชกิจจานุเบกษา, 2550, หน้า 11) “มาตรา 3 อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย พระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นประมุขทรงใช้อำนาจนั้นทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และศาล ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ การปฏิบัติหน้าที่ของรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล รวมทั้งองค์กรตามรัฐธรรมนูญและหน่วยงานของรัฐต้องเป็นไปตามหลักนิติธรรม” จากมาตรานี้จะเห็นลักษณะความสัมพันธ์ในการตรวจสอบและถ่วงดุล (Check and Balance) ของอำนาจทั้ง 3 คือ อำนาจนิติบัญญัติ บริหารและตุลาการ นอกจากนี้ก็มีการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐโดยองค์กรตรวจสอบ

4. การประกันสิทธิและเสรีภาพ รัฐธรรมนูญจะต้องมีหลักประกัน สิทธิ เสรีภาพ และการคุ้มครองบุคคล เพื่อกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับประชาชน หน้าที่ของประชาชนพึงมีต่อรัฐ การรับรองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เช่น ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้กำหนด สิทธิ เสรีภาพ และการคุ้มครอง เป็นต้น

5. การให้ประชาชนมีส่วนร่วมได้แก่ การที่ประชาชนเป็นเจ้าของประเทศประชาชนก็ควรมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบต่อประเทศ ไม่ใช่แค่ไปทำหน้าที่เลือกตั้งเพียงอย่างเดียว การมีส่วนร่วมของประชาชนในเรื่องนี้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และ 2550 ได้วางเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการรับรู้ความเป็น

ไปของการบริหารราชการแผ่นดิน ทั้งในฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร และฝ่ายตุลาการมากขึ้น มีสิทธิร่วมกันคิดก็บงกักร ทั้งหลายที่รัฐธรรมนูญตั้งขึ้น ไม่ใช่องค์กรเหล่านั้นตัดสินไปโดยไม่ฟังเสียงประชาชน และมีส่วนร่วมที่ให้ประชาชนร่วมในการตรวจสอบองค์กรที่ใช้อำนาจรัฐไม่ว่าจะเป็นฝ่ายการเมืองหรือระบบข้าราชการประจำ

จะสังเกตได้ว่าการมีส่วนร่วมที่รัฐธรรมนูญให้ไว้นั้น เป็นส่วนร่วมที่จำเป็นทั้งสิ้นและเป็นส่วนร่วมที่ระดับความอ่อนแก่แตกต่างกันออกไป ส่วนร่วมในการรับรู้ อาจเป็นการมีส่วนร่วมที่น้อยน้อยแต่ก็จำเป็น ในกรณีร่วมคิดก็มากขึ้นมาอีกระดับหนึ่ง ร่วมตัดสินใจก็มากขึ้นไปอีก เพราะสามารถที่จะตัดสินใจว่าจะทำหรือไม่ทำอะไรได้และร่วมลงมือก็คือร่วมรับผิดชอบด้วยกัน และท้ายที่สุดก็คือร่วมตรวจสอบ ทั้งหมดนี้ที่อธิบายเหตุผลว่าทำไมไม่ถ้อยคำที่ว่า “อำนาจอธิปไตยมาจากปวงชนชาวไทย” จึงเปลี่ยนเป็น “อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย” อย่างไรก็ตามถึงประชาชนมีส่วนร่วมก็ตาม แต่ว่าการมีส่วนร่วมนั้นต้องใช้ผ่านองค์กรทางการเมือง คือ รัฐสภา คณะรัฐมนตรี และศาล เพราะฉะนั้นระบบประชาธิปไตยจึงไม่ใช่ระบบประชาธิปไตยทางตรงที่ประชาชนจะเข้ามาใช้อำนาจสูงสุดนั่นเอง แต่ต้องใช้โดยผ่านองค์กรทั้งหลายและพระมหากษัตริย์

แนวคิดเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญที่พึงประสงค์

รัฐธรรมนูญที่ดี ต้องเป็นรัฐธรรมนูญที่เหมาะสมกับสภาพอันแท้จริงของประเทศนั้นหรือรัฐนั้น และมีเจตจำนงเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนภายในประเทศ มุ่งผลประโยชน์ต่อประชาชนโดยส่วนรวมทั้งทางด้านชีวิตความเป็นอยู่ของบุคคล แต่ละคนและคนในสังคมภายในรัฐหรือประเทศโดยมีจุดมุ่งหมายให้ประชาชนอยู่เย็นเป็นสุข ลักษณะที่ดีของรัฐธรรมนูญน่าจะมีลักษณะ ดังนี้

1. รัฐธรรมนูญที่ดี พึงเป็นรัฐธรรมนูญลายลักษณ์อักษร บัญญัติข้อความที่ชัดเจนแน่นอนเพื่อที่จะได้เข้าใจภาษาง่าย ไม่ใช่คำหรือภาษาที่กำกวม ซึ่งล่อแหลมต่อการตีความผิดๆ จะต้องใช้ถ้อยคำที่เลือกสรรมาแล้วว่ามีความหมายที่แน่นอนที่สุด คำหรือข้อความที่มีความหมายสองแง่สองมุมหรือกำกวมซึ่งอาจทำให้เข้าใจไปได้ หลายกรณีไม่ควรนำมาใช้เขียนในรัฐธรรมนูญ

2. รัฐธรรมนูญที่ดีควรมีบทบัญญัติรับรองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนและอธิบายไว้อย่างชัดเจนแน่นอน รวมถึงการมีบทบัญญัติคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนด้วย เพื่อเป็นหลักประกันสิทธิและเสรีภาพของประชาชน เพื่อปกป้องไม่ให้รัฐหรือเอกชนมากดขี่บังคับได้ ซึ่งถ้ารัฐออกกฎหมายลดทอนสิทธิและเสรีภาพของประชาชนแล้วกฎหมายนั้นก็จะต้องถือว่ากฎหมายนั้นเป็นกฎหมายสูงสุดของชาติ และจะต้องถือว่ากฎหมายนั้นเป็นโมฆะไป ดังเช่นสิทธิและเสรีภาพของประชาชนที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ ได้แก่ สิทธิในทรัพย์สินสมบัติของตน สิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง หรือความเป็นอยู่ส่วนตัวย่อมได้รับความคุ้มครอง เสรีภาพในการพูด การเขียน เป็นต้น ถือว่าเป็นกฎหมายสูงสุดที่จะล้มล้างไม่ได้

3. รัฐธรรมนูญที่ดีต้องครอบคลุมทุกบทบัญญัติเกี่ยวกับการปกครอง ภายในรัฐไว้อย่างครบถ้วนกล่าวคือ รัฐธรรมนูญควรมีบทบัญญัติในเรื่องการใช้อำนาจอธิปไตย การแบ่งอำนาจอธิปไตย ความสัมพันธ์ขององค์กรที่ใช้อำนาจอธิปไตยและสถาบันทางการเมืองของรัฐ การกำหนดวิธีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลตามวิธีการทางรัฐธรรมนูญ เป็นต้น

4. รัฐธรรมนูญที่ดี พึงบัญญัติให้ภาคประชาชนหรือพลเมืองของรัฐมีส่วนร่วมในทางการเมือง เช่น การออกกฎหมายการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ เป็นต้น

5. รัฐธรรมนูญที่ดีไม่ควรยาวเกินไป ควรจะมีบทบัญญัติของหลักการจัดรูปการปกครองรัฐที่สำคัญและจำเป็นเท่านั้น เพื่อเป็นหลักในการปกครองและเพื่อความมั่นคงของรัฐ

6. รัฐธรรมนูญที่ดีควรมีการกำหนดวิธีการ และกระบวนการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญไว้อย่างชัดเจนสามารถปฏิบัติได้โดยง่ายไม่ยุ่งยากเกินไป และไม่ยากเกินไปจนไม่สามารถแก้ไขได้

ประวัติความเป็นมาของรัฐธรรมนูญไทย

นับตั้งแต่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตย เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2475 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน รวมระยะเวลากว่า 75 ปีประเทศไทยได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญลายลักษณ์อักษรมาแล้วถึง 19 ฉบับและได้ล้มเลิกไปแล้ว รวม 18 ฉบับ ปัจจุบันประเทศไทยใช้รัฐธรรมนูญ

ฉบับที่ 19 ซึ่งเป็นรัฐธรรมนูญชั่วคราว มีชื่อว่า “รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557” ประกาศใช้เมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม พ.ศ. 2557 รัฐธรรมนูญของประเทศไทย ทั้ง 19 ฉบับ ที่ประกาศใช้มาแล้วนี้แบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ (สุภวรรณ พันธุ์จันทร์, 2538, หน้า 175)

1. ประเภทที่รัฐบาลผู้ประกาศใช้ตั้งใจจะใช้เป็นการและการและแนวทางในการปกครองเป็นการชั่วคราว มีอยู่ทั้งหมด 7 ฉบับ

2. ประเภทที่รัฐบาลผู้ประกาศใช้ตั้งใจจะใช้เป็นการและการและแนวทางในการปกครองประเทศเป็นการถาวร มีอยู่ทั้งหมด 12 ฉบับ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษารัฐธรรมนูญของประเทศไทยตั้งแต่ฉบับที่ 1 ถึงฉบับปัจจุบัน

2. เพื่อศึกษาความเข้าใจรัฐธรรมนูญของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

3. เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาให้นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรีเข้าใจรัฐธรรมนูญได้มากขึ้น

ขอบเขตในการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยจะศึกษาเอกสารตำราเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญของประเทศไทยฉบับที่ 1 ถึง ฉบับปัจจุบัน และศึกษาความเข้าใจรัฐธรรมนูญของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี โดยการแจกแบบสอบถามเพื่อหาความเข้าใจรัฐธรรมนูญ พร้อมทั้งศึกษาแนวทางการพัฒนาเพื่อให้นักศึกษามีความเข้าใจรัฐธรรมนูญมากขึ้น

ขอบเขตด้านพื้นที่ดำเนินการวิจัย

ทำการศึกษา ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี

ขอบเขตด้านประชากร

ทำการศึกษาจากนักศึกษาชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 โดยผู้วิจัย จะทำการหาจำนวนประชากรที่แท้จริงจากสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียนและนำประชากรทั้งหมดมาคำนวณหากกลุ่มตัวอย่างจากสูตรของ Taro Yamane

ขอบเขตด้านระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย

ทำการศึกษาระหว่างเดือนมกราคม 2558 – มกราคม 2559

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องความเข้าใจรัฐธรรมนูญของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยการใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

- **การเก็บรวบรวมข้อมูล** โดยเก็บรวบรวมจากกลุ่มประชากร คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 โดยผู้วิจัยทำการหาจำนวนประชากรที่แท้จริงจากสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียนและนำประชากรทั้งหมดมาคำนวณหากลุ่มตัวอย่างจากสูตรของ Taro Yamane

- **การวิเคราะห์ข้อมูล** ใช้สถิติเพื่อวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวัดค่าความแปรปรวนการทดสอบค่าเฉลี่ยด้วย Pooled t-test (Independent-Sampling)

ผลการวิจัย

ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการทั่วไปของรัฐธรรมนูญของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า ส่วนใหญ่มีความเข้าใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.91$) ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า ประเด็นที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเข้าใจมากที่สุดคือ รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศ เพราะเป็นกฎหมายจัดตั้งองค์กรนิติบัญญัติ บริหาร และตุลาการ ซึ่งเป็นองค์กรที่ใช้อำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$) ส่วนประเด็นที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเข้าใจต่ำที่สุดคือ กฎหมายใดที่ขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญไม่สามารถใช้บังคับได้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.69$)

ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาซึ่งเป็นสาระสำคัญของรัฐธรรมนูญของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า ส่วนใหญ่มีความเข้าใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$) ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า ประเด็นที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเข้าใจมากที่สุดคือ รัฐธรรมนูญได้บัญญัติหน้าที่ของประชาชน ในฐานะที่เป็นพลเมืองของประเทศไว้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} =$

3.95) ส่วนประเด็นที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเข้าใจต่ำที่สุดคือ องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญคือองค์กรที่ใช้อำนาจตามรัฐธรรมนูญไม่อยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของรัฐบาล ซึ่งเป็นฝ่ายบริหารอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.77$)

ความเข้าใจเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า ส่วนใหญ่มีความเข้าใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.83$) ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า ประเด็นที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเข้าใจมากที่สุดคือ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้บัญญัติให้ประเทศไทยปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$) ส่วนประเด็นที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเข้าใจต่ำที่สุดคือ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ได้บัญญัติให้สมาชิกวุฒิสภามาจากการเลือกตั้ง และการสรรหาและรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ได้ผ่านความเห็นชอบจากประชาชนโดยการทำประชามติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.71$) ความเข้าใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในฐานะประชาชน/พลเมืองของประเทศของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า ส่วนใหญ่มีความเข้าใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$) ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า ประเด็นที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเข้าใจมากที่สุดคือ ในฐานะพลเมือง/ประชาชนของประเทศต้องไปทำหน้าที่ออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.99$) ส่วนประเด็นที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเข้าใจต่ำที่สุดคือ ในฐานะพลเมือง/ประชาชนของประเทศสามารถใช้สิทธิเสรีภาพตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ได้ โดยที่ไม่ละเมิดสิทธิเสรีภาพของผู้อื่นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.74$)

สรุปผลการวิจัย

รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายลำดับศักดิ์สูงสุดในการปกครองประเทศ กฎหมายอื่นใดจะขัดหรือแย้งไม่ได้ รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายว่าด้วยการจัดระเบียบการปกครองของประเทศ นับตั้งแต่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากรบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นการปกครองในระบอบประชาธิปไตยซึ่งมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขที่ทรงอยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญ ประเทศไทยได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญอันเป็นกฎหมายแม่บทสูงสุดในการปกครอง 19 ฉบับ รัฐธรรมนูญดังกล่าวปรากฏใน 2 ลักษณะ คือ ลักษณะหนึ่ง

เป็นรัฐธรรมนูญมุ่งจะใช้บังคับเป็นการถาวรโดยที่มีการร่างกันอย่างเป็นระบบกับอีกลักษณะคือ รัฐธรรมนูญที่มุ่งจะใช้บังคับเป็นการชั่วคราวซึ่งมักจะเรียกว่า ธรรมนูญการปกครอง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติทุกฉบับบัญญัติว่าประเทศไทยมีรูปแบบแห่งรัฐเป็นอันหนึ่งอันเดียวจะแบ่งแยกมิได้ และปกครองในระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภาอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีการแบ่งแยกอำนาจระหว่างอำนาจนิติบัญญัติ บริหาร และตุลาการโดยใช้ระบบ 2 สภาในภาวะปกติ และระบบสภาเดียวสำหรับรัฐธรรมนูญชั่วคราวในภาวะไม่ปกติ

สำหรับความเข้าใจรัฐธรรมนูญของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ทั้ง 4 ด้าน คือ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการทั่วไปของรัฐธรรมนูญความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาซึ่งเป็นสาระสำคัญของรัฐธรรมนูญความเข้าใจเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และความเข้าใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในฐานะประชาชน/พลเมืองของประเทศพบว่า มีผลคะแนนอยู่ในระดับมาก ทั้ง 4 ด้าน ซึ่งสามารถเรียงลำดับผลคะแนนความเข้าใจจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้

1. ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการทั่วไปของรัฐธรรมนูญ ($\bar{X} = 3.91$)
2. ความเข้าใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในฐานะประชาชน/พลเมืองของประเทศ ($\bar{X} = 3.87$)
3. ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาซึ่งเป็นสาระสำคัญของรัฐธรรมนูญ ($\bar{X} = 3.86$)

เอกสารอ้างอิง

กัญญ์ชิสาว วงศ์กิจเจริญสุข. (2553). ปัญหาทางกฎหมายขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ : ศึกษาเปรียบเทียบรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (พ.ศ. 2540) และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

กฤษณา วงษาสันต์. (2550). ติดตามการออกเสียงประชามติ เพื่อพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 กรณีจังหวัดสุรินทร์. สุรินทร์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.

โกสินทร์ วงศ์สุรวัฒน์. (2518). ความเป็นมาของการปกครองในระบอบรัฐสภาและระบอบรัฐสภาในประเทศไทย (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร : แพร่พิทยา.

จรรยา สุภาพ. (2537). สารานุกรมรัฐศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.

จุมพล หนิมพานิช วิวัฒน์ เอี่ยมไพรวัน และโกสินทร์ วงศ์สุรวัฒน์. (2534). เอกสารการสอนชุดวิชาสถาบันและกระบวนการทางการเมืองไทย. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

4. ความเข้าใจเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ($\bar{X} = 3.83$)

และจะเห็นได้ว่าระดับผลคะแนนทั้ง 4 ด้านนั้นค่าคะแนนมีความแตกต่างกันน้อย คือ จะอยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกัน

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาความเข้าใจรัฐธรรมนูญของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ปรากฏผลระดับคะแนนเฉลี่ยทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$) ดังนั้น เพื่อเป็นแนวในการส่งเสริมความเข้าใจรัฐธรรมนูญของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรีให้มีมากขึ้น ผู้วิจัยจึงเสนอแนะว่ามหาวิทยาลัยในฐานะสถาบันอุดมศึกษาควรตระหนักและให้ความสำคัญต่อการศึกษาริเริ่มรัฐธรรมนูญ อันเป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศ เป็นแม่แบบในการกำหนดรูปแบบของประเทศ ระบอบการปกครอง การรับรองสิทธิเสรีภาพของประชาชน การแบ่งแยกอำนาจ ตลอดจนการมีส่วนทางการเมืองของพลเมืองของประเทศ เป็นต้น โดยให้นักศึกษาได้เรียนรู้สาระสำคัญของรัฐธรรมนูญ ผ่านรายวิชาต่างๆ หรือการทำกิจกรรม ตลอดจนการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ เป็นต้น เพื่อให้ผู้เรียนในระดับอุดมศึกษาได้เข้าใจรัฐธรรมนูญอย่างถ่องแท้ อันนำไปสู่ความเจริญมั่นคงของประเทศภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีองค์พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

- ชาญชัย แสวงศักดิ์. (2552). **กฎหมายรัฐธรรมนูญแนวคิดและประสบการณ์ของต่างประเทศ**. กรุงเทพฯ : วิญญูชน จำกัด.
- ชาญวิทย์ เกษตรศิริ. (2543). 2475 **การปฏิวัติสยาม** (พิมพ์ครั้งที่2). กรุงเทพมหานคร : โครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ทศพร มุรัตน์. (2552). พัฒนาการกฎหมายรัฐธรรมนูญของประเทศไทย. **วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ; ว.มร. , 3 (3), 189-196.**
- บุญศรี มีวงษ์อุโฆษ. (2553). **กฎหมายรัฐธรรมนูญ** (พิมพ์ครั้งที่ 4 แก้ไขเพิ่มเติม). กรุงเทพฯ : โครงการตำราและเอกสารประกอบการสอนคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. (2538). **กฎหมายมหาชน** (เล่ม 3). กรุงเทพฯ : นิติธรรม.
- บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. (2542). **รัฐธรรมนูญน่ารู้ รวมสาระ-คำบรรยายหลักกฎหมายรัฐธรรมนูญ จากสถานีวิทยุแห่งประเทศไทย**. กรุงเทพมหานคร : วิญญูชน.
- ประจักษ์ พันธุ์ชูเพชร. (2543). **การเมืองและการปกครองของไทย : มิติทางประวัติศาสตร์และ สถาบันทางการเมือง** (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร : มายด์ พับลิชชิ่ง.
- ปรัชญา เวสารัชช์. (2534). **เอกสารการสอน สถาบันและกระบวนการทางการเมือง**. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- มนตรี รุปลสุวรรณ. (2551). **บทวิเคราะห์ทางวิชาการเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550** (เล่ม 2). กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.
- หยุด แสงอุทัย. (2533). **หลักรัฐธรรมนูญทั่วไป**. กรุงเทพฯ : วิญญูชน.
- วิษณุ เครืองาม. (2530). **กฎหมายรัฐธรรมนูญ**. กรุงเทพฯ : นิติบรรณการ.
- เสนีย์ คำสุข. (2552). คำและข้อความเกี่ยวกับ “ประชาธิปไตย” ในรัฐธรรมนูญฉบับที่ 1-18 ของไทย.; **รัฐสภาสาร 57 (8), 7-49.**